
 ÚOHS ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

Správní praxe v České republice

ZVTS, Úřad a dělba moci

 ÚOHS ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

Problematika výkladu ZVTS

- námitka protiústavnosti zákona
 - role úřadu v rámci dělby státních moci a porušení práva na svobodné podnikání
 - „neurčitelný“ pojem – čistý obrát
- podstatné narušení hospodářské soutěže

 ÚOHS ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

Ústavnost – proporcionalita

- Úřad není oprávněn posuzovat protiústavnost zákona – role moci soudní
- Pl. US 44/03 ze dne 5. 4. 2005 => povinnost ústavně konformního výkladu
- „... je povinností všech orgánů veřejné moci interpretovat a aplikovat právo se zřetelem na požadavek ochrany základních práv a svobod... Při jeho aplikaci je úkolem všech státních orgánů interpretovat dané ustanovení **ústavně konformním způsobem**... Z mnoha myslitelných výkladů zákona je tedy třeba v každém případě použít pouze takový **výklad, který respektuje ústavní principy** (je-li takový výklad možný) ...“

 Ústavnost – proporcionalita
ÚRAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

- často zákon zasahuje do několika práv – test proporcionality s ohledem na účel zákona
- právo na podnikání čl. 26 LZPS
*Každý má právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu, jakož i **právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost.***
- Úřad hledal takovou interpretaci zákona, která by
 - a) byla ústavně konformní
 - b) umožnila dosáhnout účelu zákona
 - c) chránila přitom v maximální možné míře práva dotčených subjektů

 IV. ÚS 27/09
ÚRAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

*„...ustanovení čl. 26 Listiny... zaručuje svobodné podnikání. Toto ustanovení přímo chrání jednotlivce toliko před zásahy ze strany veřejné moci, avšak ovlivňuje i výklad zákonné úpravy, která má sloužit k ochraně podnikatelské činnosti **před škodlivými zásahy jednotlivců** (tj. v horizontální rovině).“*

*Právo na svobodné podnikání podle čl. 26 Listiny, jež v tomto případě působí jako objektivní hodnota ovlivňující výklad podústavního práva, je navíc nutné vykládat spolu se zásadou materiálního právního státu zakotvenou v čl. 1 odst. 1 Ústavy. Takto vyloženo dává uvedené ustanovení obecným soudům **povinnost poskytnout ochranu podnikatelské činnosti, pokud je do ní zasazeno způsobem, který se přiči elementárním pravidlům férovosti a dobrým mravům soutěže...**“*

 Ústavnost – proporcionalita
ÚRAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

- práva odběratele
 - právo podnikání není absolutní, zákon stanoví, jaké praktiky jsou zakázány
 - Úřad musí v řízení postupovat tak, aby jeho práva byla maximálně šetřena za současného dosažení účelu zákona
- práva dodavatelů
 - ochrana HS nemá chránit neefektivní soutěžitele, nemá být použita k prosazení zájmu individuálního soutěžitele (systémový charakter)
 - právo na **systémovou ochranu** tam, kde může být zneužita situace na trhu (nedostatek svobodné vůle)
- mezi odběratelem a dodavatelem probíhá vertikální soutěž = soutěž o podíl na marži / o to, kdo ponese náklady

 Ústavnost – proporcionalita
ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

- poškození může proběhnou ve vertikální soutěže (obvykle neoprávněný přenos nákladů)
- poškození spotřebitelů:
 - odchod i efektivních dodavatelů z trhu (snížení spotřebitelské nabídky)
 - omezení prostředků na rozvoj a výzkum

 Ústavnost – proporcionalita
ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

- Úřad není oprávněn přezkoumat soulad zákona s Ústavou
- Úřad je povinen zkoumat, zda je jím zvolená interpretace ústavně konformní
- Úřad je povinen zkoumat, zda jím zvolená interpretace v maximální míře šetří práva dotčených subjektů tak, aby byl současně naplněn účel zákona

 Protiústavnost – „neurčitelný“ pojem
ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

- § 3/3 ZVTS: Není-li prokázán opak, má se za to, že významnou tržní sílu má odběratel, jehož čistý obrat přesáhne 5 mld. Kč.
- definice čistého obratu není v zákoně obsažena – mezera v právní úpravě
- námitka: právní domněnka je neaplikovatelná

ÚOHS ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

Pl. ÚS 33/10

Ústavní soud v řízení o kontrole norem postupuje dle principu priority ústavně konformní interpretace před derogací, podle něhož v situaci, kdy určité ustanovení právního předpisu umožňuje dvě různé interpretace, přičemž jedna je v souladu s ústavním pořádkem a druhá je s ním v rozporu, není dán důvod zrušení tohoto ustanovení. Tato metoda vychází z principu dělby moci a s ní spojeného **principu zdrženlivosti**, tj. z principu, dle něhož, lze-li zajištění ústavnosti dosáhnout alternativními prostředky, Ústavní soud volí ten, jenž moc zákonodárnou omezuje v míře nejmenší (viz např. Pl. ÚS 69/06).

ÚOHS ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

1 As 9/2003 – 96

V souladu s principem právní jistoty má každý adresát právní normy právo očekávat, že řešení, která zákonodárce zvolí, jsou racionální a směřují k funkčnímu uspořádání společenských vztahů, a nikoliv naopak... Je zcela na místě **dat přednost takovému výkladu, který je rozumný a odpovídá přirozenému smyslu pro spravedlnost...** právní řád České republiky tvoří jednotný celek... Konkrétní pravidlo chování proto bývá vyjádřeno často nikoliv v jediném předpise, ale v několika předpisech, případně, **neposkytuje-li jeden právní předpis jednoznačnou odpověď na určitou právní otázku, je nezbytné vyložit ji v systémových souvislostech s předpisy ostatními tak, aby tato otázka byla spravedlivě a rozumně zodpovězena.**

ÚOHS ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

8 As 46/2005-70

Vedle chybějících ustanovení o doručování nelze ve služebním zákoně najít např. ani normy upravující zastoupení účastníka řízení. Pokud by Nejvyšší správní soud přijal právní názor stěžovatelky, musel by dojít argumentum ad absurdum k závěru, že účastník řízení ve věcech služebního poměru nemůže být zastoupen vůbec. Podobný přístup by ... ve svých důsledcích ... mohl vést při neexistenci nebo neúplnosti právní úpravy k odepření spravedlnosti, v podmínkách moderního právního státu zcela neakceptovatelnému.

Protiústavnost – „neurčitelný“ pojem

ÚOHS URAD PRO DOHRANU HOSPODÁRSKE SOUTEŽE

- pojem lze dovodit bezrozporně z jiných předpisů (zákon o účetnictví, ZOHS)
- analogii nejsou přímo založena práva ani povinnosti, ani si jí Úřad nepřisvojil pravomoc
- správní orgán nesmí odepřít spravedlnost tam, kde ji lze najít

Ústavnost – závěr

ÚOHS URAD PRO DOHRANU HOSPODÁRSKE SOUTEŽE

- vyklad musí s proběhnout ohledem na vůli zákonodárce (účel zákona), s vyvážením práv jednotlivých subjektů (odběratel, dodavatelé, spotřebitelé)
- negativní vymezení: Úřad neposuzuje ústavnost, Úřad neposuzuje, zda měl být zákon přijat či v jaké podobě měl být přijat
- Úřad při výkladu nesmí překročit pozici orgánu moci vykonávané
 - nesmí odepřít spravedlnost (až na výjimky)
 - nesmí zvolit takovou interpretaci zákona, která by zamezila naplnění jeho účelu
 - zvolit mezi interpretacemi umožňujícími efektivně dosáhnouti účelu zákona takovou, která bude nejšetnější k právům dotčených subjektů

Podstatné narušení soutěže

ÚOHS URAD PRO DOHRANU HOSPODÁRSKE SOUTEŽE

- § 4 ZVTS: *Zneužití významné tržní síly vůči dodavatelům je zakázáno. Zneužitím významné tržní síly je zejména soustavné (porušování), jehož cílem nebo výsledkem je podstatné narušení hospodářské soutěže na relevantním trhu.*
- ZOHS:
 - zanedbatelný dopad na HS (§3/1, de minimis)
 - < podstatné narušení HS (§7/2, závazky)

 Podstatné narušení soutěže
ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

- podstatné narušení HS = určitá úroveň porušení zákonem hájeného zájmu (zde fair soutěžní prostředí ve vymezené oblasti)
- role zákonodárce:
 - určit, jaké zájmy budou hájeny
 - určit, jaká obecná pravidla chování budou platit
- role Úřadu:
 - chránit zákonodárcem vymezené zájmy
 - právo individualizovat tak, aby vystihlo úmysl zákonodárce vzhledem ke konkrétním okolnostem

 Podstatné narušení soutěže
ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

- neurčitý právní pojem:
 - umožňuje zákonodárci vymežit moci výkonou prostor k individualizaci práva (reakce na individuální okolnosti, změnu společenských vztahů...)
 - interpretace s ohledem na
 - skutkové okolnosti případu
 - účel zákona

 Podstatné narušení soutěže
ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

- skutková podstata: platební lhůty
- Příloha 2 odst. 6: Platební lhůta pro každého dodavatele nesmí být delší než třicet dnů od data dodání.

Podstatné narušení soutěže

ÚOHS ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

- součást argumentace účastníka řízení:
 - obezřetný soutěžitel plánuje své výdaje a přijímání závazků s ohledem na splatnost svých faktur
 - porušení platebních lhůt bez varování je nebezpečné (výpadek krátkodobé likvidity)
 - smlouvené nezákonných platebních lhůt není nebezpečné (součástí plánovaného cash-flow, marginální vliv přerozdělení na HS)

Podstatné narušení soutěže

ÚOHS ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

- důsledek argumentace – zákon by byl za existujících podmínek neaplikovatelný
- narušení principu dělby moci: fiktivně racionální zákonodárce zvolil společenský zájem, který má být chráněn (HS prostřednictvím stanovení max. lhůt splatnosti)
- Úřad by přijmutím argumentace tvrdil, že takto nemá být HS chráněna => toto jednání by nemělo být zakázáno (nepřípustná úvaha de lege ferenda)

Podstatné narušení soutěže

ÚOHS ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

- varianta argumentace se stejným důsledkem:
 - zákonem zakázané jednání není způsobitelné v reálných podmínkách způsobit takovou škodu, aby mohlo podstatně narušit HS
 - de facto tvrzeno, že zákonem zakázané jednání není nikdy způsobitelné podstatně narušit HS => toto jednání by nemělo být zakázáno (úvaha de lege ferenda)

Podstatné narušení soutěže

ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

- závěr:
 - neurčitý pojem podstatné narušení je třeba vnímat jako „formalizovaný“ znak materiální stránky deliktu
 - znak je třeba vždy zkoumat v kontextu daného řízení a účelu zákona
 - interpretace, která obecně vylučuje jeho naplnění, je z podstaty špatná (úvaha de lege ferenda – konflikt s mocí zákonodárnou)
